

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Poznaniu

LPO – 4101-011-04/2014
P/14/042

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Poznaniu
ul. Dożynkowa 9H, 61-662 Poznań
T +48 61 655 62 00, F +48 61 655 62 01
lpo@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/14/042 – Poszukiwanie osób zaginionych
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu
Kontroler	Mieczysław Zentel, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 90979 z 11 lipca 2014 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Komenda Miejska Policji w Kaliszu, ul. Jasna 1-3, 62-800 Kalisz (zwana dalej KMP w Kaliszu) (dowód: akta kontroli str. 3)
Kierownik jednostki kontrolowanej	mł. insp. Mirosław Ścisły, Komendant Miejski Policji w Kaliszu od 16 września 2010 r. (dowód: akta kontroli str. 4)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości¹, działalność kontrolowanej jednostki w zakresie prowadzenia poszukiwań osób zaginionych i identyfikacji nieznanymi zwłok, w okresie od 1 lipca 2012 r. do 30 czerwca 2014 r.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Formułując powyższą ocenę uwzględniono m.in. właściwe przygotowanie organizacyjne KMP w Kaliszu do prowadzenia poszukiwań osób zaginionych i identyfikacji nieznanymi zwłok, skuteczne i na ogół krótkotrwale prowadzenie postępowań poszukiwawczych oraz wykorzystanie możliwości współpracy z innymi jednostkami Policji i podmiotami niepolicyjnymi.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły w szczególności: nieustalenia profilu genetycznego NN zwłok, zakwalifikowania osób zaginionych do niewłaściwych kategorii oraz niewywiązywania się w pełni z obowiązków przekazywania materiałów i informacji do jednostek Policji i sądów, a także dokumentowania wykonywanych czynności poszukiwawczych i identyfikacyjnych.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Działania związane z poszukiwaniami osób zaginionych

Opis stanu faktycznego

1.1. Organizacja poszukiwań osób zaginionych

Zgodnie z regulaminem KMP w Kaliszu² oraz kartami opisu stanowisk pracy, zadania związane z prowadzeniem poszukiwań osób zaginionych oraz identyfikacją nieznanymi zwłok należały do Wydziału Kryminalnego (zespół ds. poszukiwań i identyfikacji osób). Poszukiwaniem zaginionych osób małoletnich (w okresie do 30 dni od daty zgłoszenia zaginięcia) zajmował się Wydział Prewencji (zespół ds. nieletnich i patologii). Funkcje koordynatora zespołu ds. poszukiwań, a także

¹ NIK stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości i negatywna

² Z dnia 16 marca 2010 r., zmienionym dnia 2 stycznia 2014 r.

koordynatora powiatowego ds. Child Alert sprawował asp. sztab. Mirosław Balcer (Wydział Kryminalny). Działalność Wydziału Kryminalnego nadzorował I Zastępca Komendanta Miejskiego Policji mł. insp. Tomasz Francuszkiewicz (do 17 marca 2014 r. mł. insp. Sławomir Dziubiński). Nadzór nad Wydziałem Prewencji sprawował Zastępca Komendanta Miejskiego Policji podinsp. Andrzej Haraś.

(dowód: akta kontroli str. 6-27)

W okresie objętym kontrolą, stanowiska naczelników Wydziału Kryminalnego i Wydziału Prewencji zajmowali odpowiednio podinsp. Adam Kobierski i podinsp. Mariusz Kucharski. Zadania związane z prowadzeniem poszukiwań osób zaginionych oraz identyfikacją nieznanymi zwłok zostały ujęte w zakresie obowiązków naczelnika Wydziału Kryminalnego. Prowadzenie poszukiwań zaginionych osób małoletnich należało do zastępcy naczelnika Wydziału Prewencji asp. sztab. Krzysztofa Krymarysa.

(dowód: akta kontroli str. 5, 29-30, 45-50)

Od 1 lipca 2012 r. do 30 czerwca 2014 r. Wydział Kryminalny prowadził 171 postępowań związanych z poszukiwaniami osób zaginionych, w tym 9 kategorii I, 140 kategorii II i 22 kategorii III³, z czego jedno postępowanie nie zostało zakończone do czasu kontroli NIK. Z prowadzonych tym czasie przez Wydział Prewencji 36 postępowań związanych z poszukiwaniami zaginionych osób małoletnich kategorii III, 33 zostały zakończone, natomiast trzy przekazano do Wydziału Kryminalnego, po upływie 30 dni od przyjęcia zawiadomień o zaginięciu osób, w celu kontynuowania poszukiwań.

(dowód: akta kontroli str. 55-60)

Z ośmiu funkcjonariuszy prowadzących w tym okresie poszukiwania osób zaginionych, sześciu było zatrudnionych w Wydziale Kryminalnym, a dwóch w Wydziale Prewencji. Ww. funkcjonariusze posiadali staż pracy w Policji od 7 do 20 lat, z czego w komórkach organizacyjnych zajmujących się poszukiwaniami osób zaginionych - od 1 miesiąca do 8 lat. Pięciu funkcjonariuszy z Wydziału Kryminalnego odbyło szkolenia w zakresie poszukiwań osób zaginionych oraz identyfikacji zwłok, zorganizowane przez Komendę Wojewódzką Policji w Poznaniu (KWP w Poznaniu) oraz KMP w Kaliszu. Funkcjonariusz sprawujący funkcję koordynatora zespołu ds. poszukiwań uczestniczył w szkoleniu dotyczącym wdrożenia systemu Child Alert.

(dowód: akta kontroli str. 26-28, 33-44, 51-54)

Zgodnie z art. 35 ust. 1 ustawy z 6 kwietnia 1990 r. o Policji⁴, wszyscy funkcjonariusze wykonujący czynności związane z poszukiwaniem osób zaginionych i identyfikacją nieznanymi zwłok byli poddawani okresowym ocenom na zasadach określonych w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 30 sierpnia 2010 r. w sprawie opiniowania służbowego policjantów⁵, uzyskując oceny pozytywne.

(dowód: akta kontroli str. 321-322)

Funkcjonariuszom prowadzącym poszukiwania osób zaginionych przydzielono następujące środki techniczne:

- dwa samochody osobowe marki Fiat Bravo 1,9 z 2008 r. (Wydział Kryminalny) i KIA Ceed 2.0 z 2009 r. (Wydział Prewencji),

³ Kategorie osób zaginionych zostały zdefiniowane w § 2 ust. 1 pkt 2-4 Zarządzenia Nr 124 Komendanta Głównego Policji z dnia 4 czerwca 2012 r. w sprawie prowadzenia przez Policję poszukiwania osoby zaginionej oraz postępowania w przypadku ujawnienia osoby o nieustalonej tożsamości lub znalezienia nieznanymi zwłok oraz szczątków ludzkich (Dz. Urz. poz. 29, ze zm.). Wyznaczają one sposób i zakres prowadzenia poszukiwania osób zaginionych.

⁴ Dz. U. z 2011 r., Nr 287, poz. 1687 ze zm.

⁵ Dz. U. z 2013 r., poz. 883

- dwa stanowiska komputerowe z dostępem do policyjnej sieci transmisji danych (Wydział Kryminalny),
- dwa komputery typu AMD Athlon z 2011 r. (Wydział Kryminalny) i Celeron z 2010 r. (Wydział Prewencji).

(dowód: akta kontroli str. 350)

Wyniki anonimowej ankiety przeprowadzonej wśród ww. funkcjonariuszy podczas kontroli NIK wskazują, że przydzielone środki techniczne są niewystarczające, przede wszystkim z uwagi na brak samochodu terenowego oraz przenośnych urządzeń komputerowych z odpowiednim oprogramowaniem i GPS. Ankietowani funkcjonariusze zwracali również uwagę na czasochłonny dostęp do bazy danych Krajowego Systemu Informacyjnego Policji.

(dowód: akta kontroli str. 287-320)

W wyjaśnieniach I Zastępca Komendanta Miejskiego Policji stwierdził, że KMP w Kaliszu dysponuje wystarczającym sprzętem teleinformatycznym, biurowym i transportowym do prowadzenia poszukiwań osób zaginionych. Dotychczas nie odnotowano przypadku zaniechania czynności poszukiwawczych z uwagi na brak tego sprzętu. W razie potrzeby KMP w Kaliszu otrzymuje dodatkowe wsparcie techniczne z Wydziału Techniki Operacyjnej KWP w Poznaniu. Wnioski o udzielenie wsparcia dla prowadzonych poszukiwań osób zaginionych załatwiane są w trybie pilnym, poza kolejnością.

(dowód: akta kontroli str. 346-349)

W KMP w Kaliszu nie były przeprowadzane kontrole zewnętrzne i wewnętrzne oraz audyty wewnętrzne dotyczące poszukiwań osób zaginionych oraz identyfikacji nieznanymi zwłok. Bezpośredni nadzór nad realizacją zadań w ww. zakresie sprawował Naczelnik Wydziału Kryminalnego.

W okresie objętym kontrolą nie wpłynęła żadna skarga na działalność KMP w Kaliszu w zakresie poszukiwań osób zaginionych i identyfikacji nieznanymi zwłok.

(dowód: akta kontroli str. 321-322)

1.2. Przyjmowanie zawiadomień o zaginięciach osób

Kontrolą objęto 19 spraw dotyczących poszukiwań osób zaginionych (2 sprawy kategorii I, 14 spraw kategorii II i 3 sprawy kategorii III), z czego 17 spraw zostało zakończonych odnalezieniem zaginionych po upływie: 1-10 dni (6 spraw), 11-50 dni (8 spraw) i 51-100 dni (3 sprawy).

(dowód: akta kontroli str. 67-235)

Sprawa nr 20/13/PI/MB została zakończona po upływie 336 dni od przyjęcia zawiadomienia o zaginięciu, w wyniku odnalezienia zwłok osoby zaginionej, co potwierdziły wyniki ekspertyzy medyczno-sądowej wykonanej w Katedrze i Zakładzie (KiZ) Medycyny Sądowej Uniwersytetu Medycznego (UM) w Poznaniu.

(dowód: akta kontroli str. 138-145)

Sprawa nr 7/14/PI/PJ związana z prowadzeniem poszukiwań na podstawie zawiadomienia o zaginięciu osoby z 3 marca 2014 r. nie została zakończona do czasu kontroli NIK. W dniu 25 czerwca 2014 r. profile genetyczne DNA członków rodziny zaginionego zostały przesłane do Centralnego Laboratorium Kryminalistycznego Policji (CLKP) Komendy Głównej Policji (KGP) w celu porównania z wynikami badań genetycznych NN zwłok ujawnionych 21 grudnia 2013 r. na terenie Szpitala Zespołowego w Kaliszu (sprawa nr 1/14/PI/PJ omówiona w pkt 2, str. 10 niniejszego wystąpienia pokontrolnego).

(dowód: akta kontroli str. 153-158, 270-286)

W każdej kontrolowanej sprawie przyjmujący zawiadomienie o zaginięciu osoby ustalili w szczególności: pełne dane personalne osoby zaginionej, cechy wyglądu zewnętrznego z uwzględnieniem znaków szczególnych oraz ubioru i przedmiotów posiadanych w czasie zaginięcia, miejsce i okoliczności zaginięcia, stan zdrowia osoby zaginionej, rodzaj poprzednich oddaleń z miejsca pobytu, prawdopodobne przyczyny zaginięcia oraz adresy osób, do których mogła się udać osoba zaginiona, zgodnie z dyspozycją § 4 ust. 1 zarządzenia nr 124 Komendanta Głównego Policji z 4 czerwca 2012 r. w sprawie prowadzenia przez Policję poszukiwania osoby zaginionej oraz postępowania w przypadku ujawnienia osoby o nieustalonej tożsamości lub znalezienia nieznanych zwłok oraz szczątków ludzkich⁶, zwanego dalej „zarządzeniem nr 124”.

Zgodnie z § 5 ust. 1 zarządzenia nr 124, wszystkie zawiadomienia, niezwłocznie po ich przyjęciu, zostały zarejestrowane w ewidencji policyjnej, w zakresie ustalonym w § 23 ust. 1 decyzji nr 125 Komendanta Głównego Policji z 5 kwietnia 2013 r. w sprawie funkcjonowania Krajowego Systemu Informacyjnego Policji⁷, zwanej dalej „decyzją nr 125”, (poprzednio w § 42 załącznika do decyzji nr 167 Komendanta Głównego Policji z 19 marca 2008 r. w sprawie funkcjonowania zestawu centralnych zbiorów informacji tworzących Krajowy System Informacyjny Policji⁸, zwanej dalej „decyzją nr 167”).

W 17 sprawach (oprócz spraw nr KW-21760/13 i KW-6042/13 dotyczących zaginięć osób zakwalifikowanych do kategorii II) sporządzono notatki urzędowe, o których mowa w § 5 ust. 1 zarządzenia nr 124, zawierające dodatkowe ustalenia i informacje uzyskane w trakcie przyjęcia zawiadomienia o zaginięciu osoby.

Również w 17 sprawach (oprócz spraw nr: nr KW-151439/12 i nr KW-20635/13), kategoria osoby zaginionej została ustalona zgodnie z kryteriami określonymi w § 2 ust. 1 zarządzenia nr 124.

(dowód: akta kontroli str. 71-235)

1.3. Sposób i zakres poszukiwań osób zaginionych

W wszystkich 19 sprawach objętych kontrolą poszukiwania osób zaginionych zostały wszczęte bezzwłocznie po przyjęciu zawiadomienia o zaginięciu osoby. Większość czynności poszukiwawczych została wykonana zgodnie z zakresem określonym w § 9 zarządzenia nr 124 oraz kategorią, do jakiej zakwalifikowano osoby zaginione. W nw. sprawach dotyczących zaginięć osób zakwalifikowanych do kategorii II podjęto szereg czynności poszukiwawczych, ustalonych dla kategorii I, w tym m. in.:

- w sprawach nr KW-156198/12 i KW-20635/13 dokonano penetracji terenu z udziałem podmiotów niepolicyjnych i wykorzystaniem psa służbowego,
- w sprawach nr: KW-151439/12, KW-20635/13, KW-6042/13 i 15/13/PI/MB skierowano wnioski do Wydziału Techniki Operacyjnej KWP w Poznaniu o wykonanie bilingów i nawigacji po numerze abonenta oraz dokonano penetracji miejsc logowania telefonu komórkowego,
- w sprawach nr 20/13/PI/MB, 15/13/PI/MB i 7/14/PI/PJ dokonano sprawdzenia szpitali, pogotowia ratunkowego, placówek pomocy społecznej, noclegowni i izb wytrzeźwień w rejonie zaginięcia osoby.

(dowód: akta kontroli str. 71-235)

W sprawie nr 7/14/PI/PJ pobrano od trzech członków najbliższej rodziny osoby zaginionej materiał biologiczny w celu ustalenia profilu DNA. Z dokumentacji ww.

⁶ Dz. Urz. KGP poz. 29 ze zm.

⁷ Dz. Urz. KGP poz. 28

⁸ Dz. Urz. KGP Nr 10, poz. 57 ze zm. (uchylona z dniem 5 kwietnia 2013 r.)

postępowania wynika, że prowadzone poszukiwania osoby zaginionej mają związek ze sprawą nr 1/14/PI/PJ dotyczącą NN zwłok ujawnionych 21 grudnia 2013 r.

(dowód: akta kontroli str. 153-166, 270-286)

Prowadzenie poszukiwań zaginionych osób małoletnich, zakwalifikowanych do kategorii III (w sprawach nr 1/13/PI/MB i KW-1407/14 dotyczących tzw. „porwań rodzicielskich”) powierzono zespołowi ds. poszukiwań w Wydziale Kryminalnym, a nie zespołowi ds. nieletnich w Wydziale Prewencji, co było niezgodne z § 10 ust. 4 zarządzenia nr 124. W wyjaśnieniach I Zastępca Komendanta Miejskiego Policji podał, że wszystkie zaginięcia zaliczone do kategorii III i dotyczące tzw. „porwań rodzicielskich”, z uwagi na charakter prowadzonego postępowania i terytorialność poszukiwań, prowadzone są przez zespół ds. poszukiwań w Wydziale Kryminalnym. Wynika to z wytycznych Wydziału Kryminalnego KWP w Poznaniu, przekazywanych wielokrotnie na naradach oraz podczas realizacji wspólnych zadań. Podobnie niektóre zaginięcia osób małoletnich w wyniku samowolnego oddalenia się z ośrodków opiekuńczo-wychowawczych oraz miejsc zamieszkania, pomimo zakwalifikowania do kategorii III, prowadzone są, ze względu na okoliczności zaginięcia oraz teren poszukiwań, przez zespół ds. poszukiwań w Wydziale Kryminalnym.

(dowód: akta kontroli str. 219-235)

W wyniku kontroli ustalono, że kontrolowane zawiadomienia o zaginięciu osoby nie posiadały akceptacji bezpośredniego przełożonego ds. kryminalnych dotyczącej kategorii osoby zaginionej, w formie wymaganej adnotacji zamieszczonej w formularzu zawiadomienia. W wyjaśnieniach I Zastępca Komendanta Miejskiego Policji podał, że decyzje dotyczące kategorii osoby zaginionej podejmuje przełożony w formie dekretacji na notatce urzędowej, sporządzanej podczas przyjmowania zawiadomienia o zaginięciu.

(dowód: akta kontroli str. 346-349)

1.4. Prowadzenie poszukiwań obywateli polskich za granicą

W okresie objętym kontrolą KMP w Kaliszu prowadziła sześć spraw (nr: KW-149826/12, KW-1/13/PI/MB, KR-278/13, KW-11629/13, KW-21689/13 i KW-1407/14), dotyczących poszukiwań obywateli polskich za granicą, w tym trzy związane z zaginięciem osoby małoletniej w wyniku tzw. „porwania rodzicielskiego”. Zgodnie z § 13 ust. 2 i 4 zarządzenia nr 124, w pięciu ww. sprawach (oprócz sprawy nr KW-149826/12) przesłano do KGP, za pośrednictwem oficera kontaktowego, wnioski o poszukiwanie za granicą osoby zaginionej oraz informacje dotyczące zaginięcia osoby za granicą. Wszystkie sprawy zostały zakończone po upływie od 9 do 83 dni od przyjęcia zawiadomienia o zaginięciu osoby, w wyniku informacji z KGP (sprawy nr: KW-21689/13 i KW-1407/14) oraz KWP w Poznaniu (sprawy nr: KR-278/13 i KW-11629/13) o odnalezieniu zaginionych osób, a także odwołania poszukiwań przez osoby uprawnione z uwagi na nawiązanie kontaktu z zaginionymi osobami (sprawy nr: KW-149826/12 i KW-1/13/PI/MB).

(dowód: akta kontroli str. 71-78, 109-119, 207-235)

1.5. Poszukiwania osób zaginionych w wyniku tzw. „porwań rodzicielskich”

W okresie objętym kontrolą KMP w Kaliszu prowadziła trzy sprawy: nr KW-1/13/PI/MB z 16 lutego 2013 r., nr Kr-278/13 z 13 marca 2013 r. i nr KW-1407/14 z 23 stycznia 2014 r. dotyczące zaginięcia osoby małoletniej w wyniku tzw. „porwania rodzicielskiego”, zakończone odnalezieniem zaginionych po upływie od 16 dni do 83 dni od przyjęcia zawiadomienia.

Dwie z tych spraw zostały przekazane przez Komisariat Policji Portu Lotniczego Warszawa Okęcie (nr 1/13/PI/MB) i Komendę Powiatową Policji w Sochaczewie (Kr-278/13), do dalszego prowadzenia według właściwości terytorialnej, zgodnie z § 11 ust. 2 zarządzenia nr 124. W ww. sprawach powiadomiono sąd rodzinny i nieletnich o wszczęciu poszukiwań osoby małoletniej, zaginionej w związku z tzw. "porwaniem rodzicielskim" oraz poinformowano osobę składającą zawiadomienie o zasadności zwrócenia się do sądu, o wskazanie sposobu dalszego postępowania w przypadku ustalenia miejsca pobytu osoby zaginionej (§ 9 ust. 3 pkt 5 zarządzenia nr 124).

(dowód: akta kontroli str. 207-235)

1.6. Wykorzystanie systemu Child Alert

W okresie objętym kontrolą Komendant Miejski nie wnioskował o prowadzenie poszukiwań osoby zaginionej z wykorzystaniem systemu Child Alert, ponieważ nie wystąpiły przypadki zaginięć spełniające kryteria zastosowywania tego systemu, określone w zarządzeniu nr 124.

(dowód: akta kontroli str. 55-66)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Notatki urzędowe, zawierające dodatkowe informacje uzyskane w trakcie przyjęcia zawiadomień o zaginięciu osób zakwalifikowanych do kategorii I (sprawy nr KW-11629/13 i KW-4779/14, nie zostały przekazane do KGP i KWP w Poznaniu, co stanowiło naruszenie § 5 ust. 2 zarządzenia nr 124. W wyjaśnieniach I Zastępcy Komendanta Miejskiego Policji podał, że notatki w sprawie nr KW-11629/13 nie wysłano przez nieuwagę. W celu uniknięcia w przyszłości takich zdarzeń wydano polecenie przypomnienia policjantom zakresu obowiązków związanych z przyjmowaniem zawiadomień o zaginięciach osób. W sprawie nr KW-4779/14 notatka urzędowa nie została wysłana do KGP i KWP w Poznaniu z powodu odnalezienia osoby jeszcze w trakcie sporządzania dokumentacji o jej zaginięciu. NIK podkreśla, że zgodnie z zarządzeniem nr 124, przedmiotowa notatka powinna zostać przekazana niezwłocznie, a postępowania w sprawach nr KW-11629/13 i KW-4779/14 trwały odpowiednio 4 i 3 dni od zgłoszenia zaginięć.

(dowód: akta kontroli str. 71-84, 330-333)

2. W żadnej ze spraw objętych kontrolą nie opublikowano informacji o zaginięciu osoby, wraz z jej zdjęciem, na portalu internetowym KGP, zgodnie z § 9 ust. 1 pkt 10, ust. 2 pkt 3 i ust. 3 pkt 2b zarządzenia nr 124. Według wyjaśnień I Zastępcy Komendanta Miejskiego Policji, poszukiwania osób zaginionych były prowadzone z uwzględnieniem sposobu, zakresu i kolejności działania, zgodnie z § 9 zarządzenia nr 124. Większość postępowań w sprawach objętych kontrolą została zakończona szybkim odnalezieniem osób zaginionych, w związku z czym nie było potrzeby publikacji informacji o ich zaginięciu na portalu internetowym KGP. Powodem nieopublikowania ww. informacji w sprawach nr 20/13PI/MB i 7/14/PI/PJ było odnalezienie zwłok osób zaginionych. W opinii NIK, ww. wyjaśnienia nie tłumaczą opisanego zaniechania np. w odniesieniu do sprawy nr 20/13/PI/MB, zakończonej po upływie 336 dni od przyjęcia zawiadomienia o zaginięciu, a także sprawy nr 7/14/PI/PJ (zawiadomienie z 3 marca 2014 r.), która nie została zakończona do czasu kontroli NIK.

(dowód: akta kontroli str. 138-145,153-158,330-333)

3. Kwalifikacja zaginięć dwóch osób chorych psychicznie do kategorii II, zamiast do kategorii I (sprawy nr KW-151439/12 i nr KW-20635/13), które z powodu nawrotu choroby wymagały opieki ze strony innych osób, a także w okolicznościach

uzasadniających podejrzenie zagrożenia dla ich życia, została dokonana z naruszeniem dyspozycji § 2 ust. 1 pkt 2 zarządzenia nr 124. W wyjaśnieniach I Zastępcy Komendanta Miejskiego Policji podał, że ww. sprawy dotyczyły osób chorujących na schizofrenię, które nie były ubezwłasnowolnione i w przeszłości kilkakrotnie w podobny sposób opuszczały miejsce zamieszkania. Podkreślił przy tym fakt bezzwłocznego podjęcia czynności poszukiwawczych w zakresie wynikającym z zarządzenia nr 124. NIK zwraca uwagę, że Policja dysponowała informacjami o zatrzymaniu tych osób w szpitalach psychiatrycznych, dokonanych wbrew ich woli na podstawie art. 23 ustawy z 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego⁹, tj. w związku z zachowaniem stwarzającym bezpośrednio zagrożenie dla własnego życia albo życia lub zdrowia innych osób.

(dowód: akta kontroli str. 85-108, 346-349)

4. W sprawach nr: KW-147746/12 i 14/13/PI/MB dotyczących samowolnego oddalenia się osoby małoletniej z ośrodka wychowawczego, nie powiadomiono właściwego miejscowo sądu rodzinnego i nieletnich, co było niezgodne z § 9 ust. 3 pkt 4 zarządzenia nr 124. W wyjaśnieniach I Zastępcy Komendanta Miejskiego Policji podał, że informacja o samowolnym oddaleniu się osoby małoletniej z ośrodka opiekuńczo-wychowawczego lub domu dziecka przekazywana jest do właściwego sądu rodzinnego i nieletnich przez dyrektora danej placówki.

(dowód: akta kontroli str. 159-177, 336-339)

5. W sprawie nr KW-149826/12 nie przesłano do KGP, za pośrednictwem oficera kontaktowego, informacji dotyczącej zaginięcia osoby za granicą, w związku z wyjazdem na terytorium państwa należącego do obszaru Schengen, co stanowiło naruszenie § 13 ust. 4 zarządzenia nr 124. W wyjaśnieniach I Zastępcy Komendanta Miejskiego Policji podał, że ww. informacja nie została przesłana do KGP ponieważ osoba, która zgłosiła zaginięcie nie знаła miejsca zamieszkania i pracy osoby zaginionej na terenie Niemiec. Zaznaczył przy tym, że w momencie rejestracji zdarzenia w ewidencji policji następuje automatyczne przekazanie danych osoby zaginionej do systemu SIS, dostępnego dla wszystkich funkcjonariuszy w państwach strefy Schengen. Zdaniem NIK, policja dysponowała danymi umożliwiającymi przesłanie do KGP ww. informacji, ponieważ w zawiadomieniu o zaginięciu osoby podano zarówno kraj, jak i miejsce przypuszczalnego pobytu osoby zaginionej.

(dowód: akta kontroli str. 109-113, 340-343)

6. W sprawie nr KW-1407/14 nie powiadomiono właściwego sądu rodzinnego i nieletnich o wszczęciu poszukiwań osoby małoletniej w związku z "porwaniem rodzicielskim" oraz nie poinformowano osoby składającej zawiadomienie o zasadności osobistego zwrócenia się do tego sądu o wskazanie sposobu dalszego postępowania w przypadku ustalenia miejsca pobytu osoby zaginionej, co stanowiło naruszenie § 9 ust. 3 pkt 5 zarządzenia nr 124. W wyjaśnieniach I Zastępcy Komendanta Miejskiego Policji podał, że odstąpiono od powiadomienia sądu o tej sprawie, ponieważ według relacji osoby, która zgłosiła zaginięcie, właściwy w sprawie Sąd Rejonowy w Ostrowie Wielkopolskim był przez nią i przez jej pełnomocnika na bieżąco informowany o zaistniałej sytuacji. Fakt powiadomienia przez tę osobę sądu o wszczęciu poszukiwań osoby małoletniej w związku z "porwaniem rodzicielskim" nie został jednak udokumentowany.

(dowód: akta kontroli str. 227-235, 344-345)

---

⁹ Dz. U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1375 ze zm.

1. W sprawie nr KR-278/13, informacja dotycząca zaginięcia dwóch osób małoletnich za granicą w wyniku „porwania rodzicielskiego”, została przesłana do KGP po upływie 33 dni od zarejestrowania zaginięcia w ewidencji policyjnej. Wprawdzie zarządzenie nr 124 nie precyzuje terminu przesłania ww. informacji do KGP, jednak późne przekazanie informacji może powodować wydłużenie okresu poszukiwań. W wyjaśnieniach I Zastępca Komendanta Miejskiego Policji podał, że wydłużenie terminu przesłania ww. informacji wynikało ze zwiększonego nakładu czasu pracy przeznaczonego na ustalenie miejsca pobytu zaginionych na terenie Wielkiej Brytanii. NIK zwraca uwagę, że teczka poszukiwania zawiera dokumenty (w tym m.in. notatka służbowa z 15 marca 2013 r.), które umożliwiały wcześniejsze ustalenie miejsca pobytu zaginionych osób.

(dowód: akta kontroli str. 207-218, 340-341)

2. Dokumentacja poszukiwania osób zaginionych w czterech sprawach: KW-151439/12, KW-4779/14, KW-149826/12 i KW-21689/13, nie spełniała wymogu określonego w § 16 ust. 5 pkt 1 zarządzenia nr 124, z uwagi na brak karty nadzoru służbowego. W wyjaśnieniach I Zastępca Komendanta Miejskiego Policji podał, że brak kart nadzoru wynikał przede wszystkim z krótkiego okresu prowadzenia postępowań w ww. sprawach, zakończonych w każdym przypadku ustaleniem miejsca pobytu osoby zaginionej. W opinii NIK, przepisy zarządzenia nr 124 nie uzależniają obowiązku założenia karty nadzoru służbowego od czasu trwania poszukiwań.

(dowód: akta kontroli str. 79-96, 109-119, 330-333)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, działalność KMP w Kaliszu, w zakresie poszukiwań osób zaginionych.

2. Działania związane z identyfikacją nieznanymi zwłok

Opis stanu
faktycznego

W okresie od 1 lipca 2012 r. do 30 czerwca 2014 r., KMP prowadziła trzy sprawy dotyczące identyfikacji nieznanymi zwłok, które nie zostały zakończone do czasu zakończenia czynności kontrolnych przez NIK (25 sierpnia 2014 r.).

Sprawa nr PI-9/12/RZ dotyczyła ujawnienia 21 października 2012 r. NN zwłok w opuszczonym budynku mieszkalnym, w stanie daleko posuniętego rozkładu, uniemożliwiającego ustalenie płci, wieku, czasu i przyczyny zgonu oraz pobranie odbitek linii papilarnych. Zgodnie z § 31 ust. 1 zarządzenia nr 124 przeprowadzono oględziny NN zwłok i miejsca ich znalezienia oraz przeprowadzono penetrację całego budynku. Wyniki oględzin utrwalono za pomocą fotografii. Dane dotyczące NN zwłok zostały zarejestrowane w ewidencji policyjnej, zgodnie z wymogami obowiązującej wówczas decyzji nr 167.

Prokuratura Rejonowa w Kaliszu (Prokuratura) wszczęła śledztwo (sygn. akt 3 Ds. 166/12) w sprawie nieumyślnego spowodowania śmierci osoby o nieustalonej tożsamości, tj. o czyn z art. 155 ustawy z 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny¹⁰. Podczas oględzin i sekcji zwłok przeprowadzonych 26 października 2012 r. pobrano próbki materiału biologicznego do badań genetycznych oraz czaszkę do badań antropologicznych. Badania zostały wykonane w KiZ Medycyny Sądowej UM w Poznaniu. Określony na podstawie tych badań profil genetyczny DNA przesłano 20 grudnia 2012 r. do CLKP.

(dowód: akta kontroli str. 236-253)

¹⁰ Dz. U. Nr 88, poz. 553 ze zm.

Sprawa nr 1/13/PI/MK dotyczyła ujawnienia 2 czerwca 2013 r. NN zwłok w piwnicy opuszczonego budynku mieszkalnego, w stanie daleko posuniętego rozkładu, uniemożliwiającego ustalenie czasu i przyczyny zgonu oraz pobranie odbitek linii papilarnych. Zgodnie z § 31 ust. 1 zarządzenia nr 124 przeprowadzono oględziny NN zwłok i miejsca ich znalezienia oraz przeprowadzono penetrację całego budynku. Wyniki oględzin utrwalono za pomocą fotografii. Według notatki urzędowej z 20 sierpnia 2013 r. rysopis NN zwłok, wraz z komputerową rekonstrukcją wyglądu twarzy i opisem zachowanej odzieży, zamieszczono na stronie internetowej KWP w Poznaniu, a także w lokalnych mediach (telewizja, gazeta) i portalach internetowych. Dane dotyczące NN zwłok zostały zarejestrowane w ewidencji policyjnej zgodnie z wymogami decyzji nr 125.

Prokuratura wszczęła śledztwo (sygn. akt 1 Ds. 1162/13) w sprawie nieumyślnego spowodowania śmierci osoby o nieustalonej tożsamości, tj. o czyn z art. 155 Kodeksu karnego. Podczas oględzin i sekcji zwłok przeprowadzonych 6 czerwca 2012 r. przez biegłego z KiZ Medycyny Sądowej UM w Poznaniu pobrano próbki materiału biologicznego do badań genetycznych oraz na zawartość alkoholu. Prokurator prowadzący śledztwo wydał 30 sierpnia 2013 r. postanowienie o powołaniu biegłego z dziedziny medycyny sądowej do zbadania profilu DNA na podstawie materiału biologicznego pobranego z NN zwłok. Do czasu zakończenia czynności kontrolnych przez NIK (25 sierpnia 2014 r.) KMP w Kaliszu nie otrzymała wyników tych badań.

(dowód: akta kontroli str. 254-269)

Sprawa nr 1/14/PI/PJ dotyczyła ujawnienia 21 grudnia 2013 r. NN zwłok na terenie szpitala, w stanie daleko posuniętego rozkładu, uniemożliwiającego ustalenie czasu i przyczyny zgonu oraz pobranie odbitek linii papilarnych. Zgodnie z § 31 ust. 1 zarządzenia nr 124 przeprowadzono oględziny NN zwłok i miejsca ich znalezienia oraz przeprowadzono penetrację terenu. Wyniki oględzin utrwalono za pomocą fotografii. Dane dotyczące NN zwłok zostały zarejestrowane w ewidencji policyjnej zgodnie z wymogami decyzji nr 125.

Prokuratura wszczęła śledztwo (sygn. akt 1 Ds. 2849/13) w sprawie nieumyślnego spowodowania śmierci osoby o nieustalonej tożsamości, tj. o czyn z art. 155 Kodeksu karnego. Podczas oględzin i sekcji zwłok przeprowadzonych 30 grudnia 2013 r. pobrano próbki materiału biologicznego do badań genetycznych oraz czaszkę do badań antropologicznych. Badania zostały wykonane w KiZ Medycyny Sądowej UM w Poznaniu. Określony na podstawie tych badań profil genetyczny DNA przesłano 25 czerwca 2014 r. do CLKP.

(dowód: akta kontroli str. 270-286)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. We wszystkich sprawach (nr: PI-9/12/RZ, 1/13/PI/MK i 1/14/PI/PJ) nie wywiązano się z obowiązku pobrania próbki biologicznej na miejscu znalezienia NN zwłok, w celu przeprowadzenia analizy DNA, co stanowiło naruszenie § 31 ust.1 pkt 3 zarządzenia nr 124. Ww. próbki zostały pobrane podczas oględzin i sekcji zwłok przeprowadzonych na zlecenie Prokuratury, po upływie odpowiednio 5, 4 i 9 dni od ujawnienia NN zwłok. Ponadto w sprawie nr 1/13/PI/MK Prokuratura zleciła określenie profilu DNA, na podstawie materiału biologicznego pobranego podczas sekcji zwłok, po upływie 88 dni od ujawnienia zwłok, jednak do czasu zakończenia czynności kontrolnych przez NIK (25 sierpnia 2014 r.) Policja nie otrzymała wyników tych badań, a także nie podjęła działań w celu ich uzyskania. W rezultacie, pomimo

upływu ponad 14 miesięcy od daty ujawnienia NN zwłok, profil DNA nie został wprowadzony do bazy danych GENOM.

(dowód: akta kontroli str. 236-286)

2. We wszystkich sprawach (nr: PI-9/12/RZ, 1/13/PI/MK i 1/14/PI/PJ) nie wywiązano się z obowiązku dokumentowania czynności typowania informacji o NN zwłokach w oparciu o dane zgromadzone w ewidencji policyjnej, chociaż - jak wyjaśnił I Zastępca Komendanta Miejskiego Policji - typowania osób o zbliżonym rysopisie i cechach charakterystycznych wykonywane były na bieżąco i dotyczyły otrzymywanych codziennie zgłoszeń o zaginięciach osób na terenie całego kraju. Teczki identyfikacji NN zwłok nie zawierały notatek z czynności wykonanych w związku z identyfikacją NN zwłok, co było niezgodne z § 40 ust. 2 pkt 8 zarządzenia nr 124.

(dowód: akta kontroli str. 236-286)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, działalność KMP w Kaliszu, w zakresie identyfikacji nieznanymi zwłok.

3. Współdziałanie z innymi służbami i podmiotami

Opis stanu faktycznego

W okresie objętym kontrolą KMP w Kaliszu dwukrotnie występowała do jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej (OSP) o włączenie się do poszukiwań osób zaginionych. Prośbę do jednostek OSP o udzielenie wsparcia kierowali właściwi terenowo komendanci podległych Komisariatów Policji w Opatówku i w Koźminku.

Komisariat Policji w Opatówku przyjął 17 grudnia 2012 r. zawiadomienie o zaginięciu podczas spaceru w lesie osoby w wieku ok. 80 lat (sprawa nr KW-156198/12). Przeprowadzone w tym dniu, w godz. od 20.00 do 23.40 poszukiwania na terenach leśnych w promieniu ok. 3 km od miejsca zamieszkania osoby zaginionej, z udziałem 45 policjantów i 24 strażaków z jednostek OSP w Brzezinach i Aleksandrii, nie przyniosły rezultatu. W trakcie poszukiwań wznowionych 18 grudnia 2012 r., z udziałem 54 policjantów i 14 strażaków, osoba zaginiona została odnaleziona i po zbadaniu stanu zdrowia, przekazana pod opiekę rodzinie.

(dowód: akta kontroli str. 120-129, 323-324)

W dniu 9 października 2013 r. o godz. 17.30 Komisariat Policji w Koźminku przyjął zawiadomienie o zaginięciu osoby chorej psychicznie w wieku 25 lat, leczącej się w Zakładzie Opieki Psychiatrycznej w Sokołowie (sprawa nr KW-20635/13). Przeprowadzone 11 października 2013 r. poszukiwania na terenach leśnych w rejonie miejsca zamieszkania osoby zaginionej, z udziałem 20 strażaków z jednostki OSP w Koźminku, a także pobliskiego zalewu „Murowaniec”, nie przyniosły rezultatu.

(dowód: akta kontroli str. 97-108)

Policjanci prowadzący czynności poszukiwawczych wielokrotnie zwracali się do: Narodowego Funduszu Zdrowia, jednostek służby zdrowia i pomocy społecznej, noclegowni, schronisk dla bezdomnych oraz izby wytrzeźwień, o udzielenie informacji dotyczących osób zaginionych. Według ustaleń kontroli oraz wyników ankiety przeprowadzonej wśród tych policjantów nie stwierdzono przypadku nieudzielenia lub odmowy udzielenia ww. informacji.

(dowód: akta kontroli str. 287-320, 323-324)

KMP w Kaliszu nie zawierała porozumień oraz nie organizowała szkoleń i ćwiczeń z lokalnymi podmiotami niepolicyjnymi w zakresie poszukiwań osób zaginionych.

(dowód: akta kontroli str. 323-324)

W trakcie prowadzonych poszukiwań osób zaginionych, zakwalifikowanych do kategorii II i III występowało do Wydziału Techniki Operacyjnej KWP w Poznaniu o wykonanie nawigacji i bilingu po numerze abonenta oraz ustalenie lokalizacji logowania telefonu komórkowego. Nie odnotowano przypadków odmowy udzielenia takich informacji.

(dowód: akta kontroli str. 325-326)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o:

- 1) Publikowanie na portalu internetowym KGP informacji o zaginięciu, wraz ze zdjęciem zaginionego, w celu wykorzystania dostępnego kanału informacyjnego, przydatnego w procesie poszukiwania osób zaginionych.
- 2) Nadawanie osobom zaginionym właściwych kategorii wyznaczających sposób i zakres prowadzenia poszukiwań oraz dokumentowanie zaakceptowania nadanej kategorii poprzez stosowną adnotację w formularzu zawiadomienia o zaginięciu osoby.
- 3) Przekazywanie do KGP i KWP notatek urzędowych zawierających dodatkowe informacje o zaginięciu osób zakwalifikowanych do kategorii I, a do KGP – także informacji dotyczącej zaginięcia osoby za granicą, w związku z wyjazdem na terytorium państwa należącego do obszaru Schengen.
- 4) Powiadamianie sądu rodzinnego i nieletnich o samowolnym oddaleniu się osoby małoletniej z ośrodka opiekuńczego, a także o wszczęciu poszukiwań osoby małoletniej w związku z "porwaniem rodzicielskim" oraz informowanie osoby składającej zawiadomienie o zaginięciu o zasadności osobistego zwrócenia się do tego sądu o wskazanie sposobu postępowania w przypadku ustalenia miejsca pobytu osoby zaginionej.
- 5) Wywiązywanie się z obowiązku pobierania próbki biologicznej na miejscu znalezienia NN zwłok i zlecenia oznaczenia kodu genetycznego materiału biologicznego pobranego z NN zwłok w ciągu 30 dni od ujawnienia zwłok.
- 6) Egzekwowanie obowiązku dokumentowania czynności typowania informacji o nieznanach zwłokach w oparciu o dane zgromadzone w ewidencji policyjnej oraz zamieszczanie notatek z wykonanych czynności w teczkach identyfikacji nieznanach zwłok.
- 7) Podjęcie działań w celu uzyskania wyników badań DNA wykonanych w toku postępowania prowadzonego przez Prokuraturę w sprawie nr 1/13/PI/MK, w celu wprowadzenia profilu DNA do bazy danych GENOM.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK, proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 14 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Poznań, dnia września 2014 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu

Kontroler

Dyrektor

Mieczysław Zentel
główny specjalista k. p.

z up. Grzegorz Malesiński
wicedyrektor